

(37) el- ALİYY العلي

“Yükseklik ve yücelik; şan, şeref, kuvvet ve kudret sahibi olmak” mânasındaki **ulûv** ve **alâ’** kökünden türetilmiş bir sıfat olup Kur’ân-ı Kerîm’de sekiz yerde Allah’ın ismi olarak geçer. Bunların beşinde **kebîr**, ikisinde **azîm**, birinde de **hakîm** ismiyle beraber yer alır.

el-Alîyy ismi esmâ-i hüsnânın içinde, “yücelik ve hükümranlıktaki kendisine eşit veya kendisinden daha üstün bir varlık bulunmayan, mutlak olarak yüce olan, örf, akıl ve din açısından övgüye değer bütün müsbet nitelikleri kendisinde toplayan, yine örf, akıl ve din açısından yerilmiş bulunan ve ulûhiyyetle bağdaşmayan bütün menfi niteliklerden münezze bulunan kemâl sahibi ulu Allah” anlamına gelir.

el-Aliyy ve benzeri isim ve sıfatların ifade ettiği yüceliğin Allah’a nisbeti üç ayrı şekilde düşünülebilir:

1. Yücelik ve kudrette hiçbir şeyin Allah’a denk olmaması.
2. İlâhî kudret ve yüceliğin her şeye hâkim olması.
3. Allah Teâlâ’nın her şeyi fiilen tasarrufu altında bulundurup idare etmesi.

Bu manalardan anlaşılacağı üzere **El-Aliyy** ismi, kula Allah’ı nasıl takdir edeceğini anlatır. O’nun gücünün her şeyin üzerinde olduğunu ve tüm yüce sıfatları kendisinde barındırdığını, kulun O’nun sonsuz ve büyük kuvvetine teslim olması gerektiğini bildirir. Nitekim yaşantımız boyunca nice sıkıntılara maruz kalırız, kimi zaman bir sıkıntımızı atlattığımızı düşünmeden diğerinin geldiğini hissederiz. **"Bu sıkıntılarla nasıl başa çıkacağım"** derken Allah, **el-Aliyy** ismi ile büyüklüğünü gösterir de kul sıkıntısının nasıl kaybolup gittiğini dahi anlamaz. İşte bu Rabbimizin yüceliğinin bir tecellisidir. Gören gözler ve hisseden kalpler için O’nun merhametinde ve lütfunda sonsuz büyüklük ve hiçbir şeye denk olamayacak üstünlük vardır.

el-KEBÎR الكبير

Sözlükte “büyük ve cüsseli, ulu ve yüce olmak” mânasında bir sıfat olup “büyük ve gövdeli, ulu ve yüce” demektir. **el-Kebîr**, esmâ-i hüsnâdan biri olarak “zâtının ve sıfatlarının mahiyeti bilinemeyecek kadar ulu” şeklinde tanımlanır.

Bütün İslâm âlimleri, **el-Kebîr** isminin muhtevasına tenzihî açıdan yaklaşarak “**şanı yüce ve azameti büyük olan, kudret ve hükümranlılığına sınır bulunmayan, hiçbir şeye muhtaç olmayan, yaratılmışlara benzemeyen**” şeklinde anlam vermişlerdir.

el-HAFİZ الحفيظ

Korumak, görüp gözetmek, ihmalkâr ve gafil davranmayıp dikkatli ve basîretli bulunmak; anlayıp bellemek, ezberlemek” anlamlarındaki **hıfz** kökünden sıfat olup “koruyan, hiçbir şeyin kaybolmaması ve ihmal edilmemesi için gerekli tedbirleri alan” demektir.

el-Hafîz, Allah’ın isimlerinden biri olarak “kâinatta zerre kadar bir şey bile gözetiminden uzak olmayan ve tabiatı dengede tutan” anlamına gelir.

Ebû Mansûr el-Mâtürîdî **el-Hafîz** ismi için, “**ne kadar gizli ve farkedilmez olursa olsun hiçbir şeyin Allah’a gizli kalmadığı, O’nun hiçbir şeyden gafil olmadığı ve mutlaka amellerin karşılığını vereceği**” mânasını tercih etmiştir.

el- Hafîz ismini, Kur’an’daki kullanımları da göz önüne alınarak verilen mânaları **üç grup halinde** incelemek mümkündür:

a) Kâinatın düzenini koyup sürdüren;

b) İlâhî mesaja muhatap olan insanları çeşitli tehlikelerden koruyan, onların niyetlerini ve bütün sırlarını bilen, davranışlarını melekleri vasıtasıyla tescil ettiren, dostlarını kötülüklerden koruyan;

c) Kur’ân-ı Kerîm’i tahriften, unutulmaktan veya ihmal edilmiş olmaktan muhafaza eden.

Rabbim **el- Hafîz** ismi hürmetine yurdumuzu milletimizi, cümlemizi ve cümle ümmet-i Muhammed’i her türlü kazalardan belalardan, arzî ve semavi afetlerden, iç ve dış düşmanların şerlerinden muhafaza eylesin!